

AUGUST 1968

3

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page, appearing as a vertical column of characters.

ms 353 r 10 v 10

Դպրոցական տարեշրջան մըն ալ վերջանալու մօտ է: Փակելու վրայ ենք նաեւ Զանից տարեշրջանը: Աստուած շնորհեց մեզի տարի մը եւս որպէսզի զարգանանք հոգիով, մտքով եւ հասակով: Ասոր համար մենք փառք կուտանք Աստուծոյ:

Արդարեւ մենք կրնանք փառք տալ Աստուծոյ եթէ երբէք գիտակից ենք որ մեր կեանքն ու ժամանակը կը պատկանին Աստուծոյ, թէ Անոր առաջնորդող ձեռքերն են որ բերին մեզ մինչեւ հոս, եւ թէ Անիկա նպատակ մը ունի մեզմէ ամէն մէկուն ապրելուն ու դաստիարակութիւնստանալուն մէջ:

Մեզմէ շատերուն համար կեանքն ու դաստիարակութիւնը մեր կամքէն անկախ ու մեր վրայ պարտադրուած վիճակներն են: Նախ որ մենք աշխարհ եկած ենք մեր կամքէն անկախաբար, նաեւ այս ակամայ ու անողոք կեանքին պարտադրութեան ներքեւ կը ստանանք ուսում մ եւ դաստիարակութիւն: Այս իսկ պատճառով կեանքն ու դաստիարակութիւնը դարձած են բեռներ որոնք կը ճնշեն մեր վրայ ու կը դարձնեն մեզ յաւիտեական զժգոհներ:

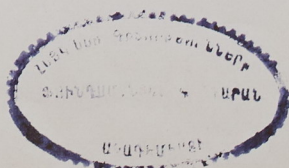
Կեանքն ու դաստիարակութիւնը շնորհակալութեամբ կը ընդունին միայն անոնք որոնք կը տեսնեն աստուածային նպատակ մը այդ բոլորին մէջ: Կեանքն ու դաստիարակութիւնը իսկապէս կը վայելեն միայն անոնք որոնք ըմբռնելով աստուածային նպատակը իւրացուցած են զայն: Կեանքն ու դաստիարակութիւնը օրհնութիւն կը դառնան ենթակային ու անոր ընկեր արարածներուն համար եթէ միայն ան քաջութիւնը ունենայ ձգտելու աստուածային նպատակին ու ապրելու զայն հաւատքով:

Սակայն ի՞նչ է Աստուծոյ նպատակը մեզ համար:

Պէտք է չյանձնարարէի որ ամէն գործ ու պարտականութիւն մէկըի թողած ծունկի վրայ անցնէինք մեր ժամանակը որպէսզի հասկնայինք Աստուծոյ մեզի համար ունեցած նպատակը: Հապա զօրաւոր կերպով պիտի թելադրէի որ արթուն ու զգաստ ըլլալինք ըմբռնելու ժամանակներուն իմաստը: Թափանցէինք հոգեւոր իմաստին մեզ շրջապատող ամենօրեայ իրադարձութիւններուն ու ըստ այնմ ունկնդրէինք Աստուծոյ ձայնին: Աստուած քջահաճօրէն նպատակներ չէ որոշած մեր կեանքին համար, հապա կարելիութիւն ընծայած է մեզի որպէսզի իր հոգիով լեցուած կարեւոր նպատակ մը գտնել որ ընդունելի ըլլայ Անոր առջեւ ու օգտակար մեր ընկեր արարածներուն համար:

Ես չեմ կրնար ըսել թէ ինչ նպատակ ընտրելու կառաջնորդուիս, որովհետեւ, ինչպէս ըսի, Աստուծոյ հոգին կը համոզէ եւ կուղղէ քայլերդ: Սակայն մէկ բան կրնամ ըսել — եթէ Քրիստոսի Սիրոյ Հոգին ընդունիս կեանքիդ մէջ, այդ պարագային Սէրը միայն շարժառիթ պիտի ըլլայ որ յափշտակուիս նպատակէ մը եւ քու բոլոր կարողութիւններդ իսպաս դնես այդ նպատակին համար: Սա կը պահանջէ մարգարէական տեսիլք եւ քաջութիւն: Ու որպէս երիտասարդ կը հաւատամ որ ունիս տեսիլք ու քաջութիւն որպէսզի երթաս ուր որ կառաջնորդէ քեզ Աստուծոյ Հոգին ու գործես ինչ որ ընդունելի է Անոր առջեւ:

ՊԱՐԳԵՒ Ն ՏԱՐԱՔԾԵԱՆ

ՃԱՄԱԷՆ ՇԵՂԱԾ Է

Եկեղեցին ճամբէն շեղած է: Դպրոցը ճամբէն շեղած է: Զանիցը ճամբէն շեղած է, եւ ասոնց Զարթը կերկարի, ու նման յայտարարու-
թիւններ կը լսենք առատօրէն, տարբեր բերներէ եւ զանազան ձեւերու տալի:
Ու կուգանք բաժինը բերելու այս ողբերգին ու կսենք: „Պիծակը ճամբէն
շեղած է: „

Կային օրեր երբ Պիծակը քաջ էր, սրամիտ էր, եւ անխնայ էր:
Կը դպնար անոր, կը խայթեր անոր, ու վերջապէս ներկայութիւնը կը
զգացներ բոլորին: Անհանգիստ կ'ընէր շատ մը առաջնորդներ եւ քուսնը կը
բախցներ իր զոհերուն: Ու հիմա: Ծնրացած ու անվնաս էակ մըն է ան,
խայթոցը փթացած ու լեզուն կարճացած, քանքած ունի, ոչ ալ շինած ունի:
Արդեօք անոր խմբագրական կազմը կը վախնայ ուրիշներու բոյները խառնելէ:
Բայց խառնել ուրիշներու բոյներ, ձնձել մրափող անձեր եւ յայտարարել
„չսիրուելիք „ բաներ — այս պէտք է ըլլալ Պիծակի նպատակը ու
գոյապատճառը:

Աղուոր կտորներ կան Պիծակին մէջ եւ սրտանց գնահատելու է
զրկան յանձնախումբը իր այս ջանքին համար, բայց կուգեմ կրկնել —
„Պիծակը ճամբէն շեղած է: „

ԱՐԱ Կ ԹԻԼՔԵԱՆ

„ ՊԻԾԱԿ „ Ը ՁԷ ՇԵՂԱԾ

Ահաւասիկ գրութիւն մը որը պատասխանն է գրութեան մը որ տա-
կաւին լոյս չէր տեսած երբ այս տողերը կը գրուէին: Միթէ նախագգուշու-
թիւն մըն է այս, որ ընթերցողները չհաւատան այն բոլոր ըսի ըսաններուն
որոնք կ'ըլլան „ Պիծակ „ ի դէմ, թէ ոչ այս տողերը գրողին մէկ թերութիւնը
վախնալով մոռնալ „ Պիծակ „ ի ինքնապաշտպանութիւնը եթէ յաջորդ „ Պիծակ „ ի
թիւն ալ ուշանար այս մէկին պէս, եւ այսպէսով „ Պիծակ „ ի ճերմակ ու
ձիւնափայլ երեսին վրայ մնար արատ մը որ դրուած պիտի ըլլար մի խելա-
գարի կողմէ: Գուցէ լաւագոյնը ռիտի ըլլար այս խելագարին չպատասխանել
ցուցնելու „ Պիծակ „ ի համբերութիւնը, ներելու բարի ոգին, լայնախոհու-
թիւնը եւ տակաւին շատ մը այլ ածականները: Սակայն այս յարձակումներու
թիրախը կը հանդիսանար „ Պիծակ „ ի գոյութիւնը, եւ „ Պիծակ „ ի կը մնար
կամ հրաժարիլ եւ կամ ալ իր ինքնապաշտպանութիւնը: Եւ այս ինքնապաշտպա-
նութիւնը յայտնեց այս խելագարի մէկ ընկերին, , , , :

Պը Արա Թիլքեան կըսէ „եկեղեցին ճամբէն շեղած է, Դպրոցը
ճամբէն շեղած է, Զանիցը ճամբէն շեղած է եւ աւելին Պիծակը ճամբէն
շեղած է, կը հարցնեմ Պիծակին թէ իրաւ է Պիծակը ճամբէն շեղած է եւ
կամ միւսները շեղած են արդեօք ճամբէն Պիծակ կը պատասխանէ — „Այդ միւս-
ները մեր գործը չեն, թող ամէն մարդ իր գլխուն ճարին նայի, իսկ
Պիծակը չէ շեղած „

Արա կը շարունակէ ըսելով „Ժամանակին Պիծակը քաջ էր, խիստ եւ կը խայթէր այս ու այն եւլն եւլն,, սակայն հիմա ծեւացած ու ան- վնաս է: Գուցէ ծերացած ըլլալը ճիշդ թլլալ, այն իմաստով որ իր գործու- նէութիւնները նուազած են եւ այս է պատճառը իր ուշանալուն, սակայն այն անվնաս չէ զարձած որովհետեւ ծերանալով ան աւելի հասուն եւ իմաս- տուն դարձած է, ու այս կերպով իր երկարատեւ յարաբերութեամբ Ջանից առդամներուն հետ կը տեսնէ անոնց թերի կողմերը եւ զանոնք անխնայ կերպով կը զարնէ: Որպէս փաստ պիտի գոհանայի ըսելով թէ Պիծակի այս թիւին մէջ կան գրութիւններ որոնք քունը պիտի փախցնեն շատերուն, Սակայն որպէս զի աղուոր դաս մը տրուած ըլլայ Արային, պիտի խօսիմ քիչ մըն ալ իր մասին:

Արա թիւքեան որոշած էր որ իր մեծ եղբայրը բժշկութիւնը աւարտելէ անմիջապէս ետք գներ, վիսքա, մը որ կարենար պտտցնել իր ընկերուհին եւ ապագային ալ երբ Ամերիկեան համալսարան ընդունուէր կարենար դպրոց երթալ ու գալ: Եւ որպէսզի կարենար շարել (փարգինկ) արգիլուած տեղեր ինչպէս ճամբուն մէջտեղը եւ կամ խնութի մը մէջ պիտի առնէր իր եղբորմէն բժշկական նշանը, որուն համար իր եղբայրը տքնաշան աշխատած էր Ութը տարիներ շարունակ, եւ դներ, վիսքայի, առջեւի մասին որպէսզի զերծ մնար տուգանքներէ: Սակայն իր երագները չը իրակա- նացան որովհետեւ իր եղբոր աւարտելէն անմիջապէս ետք ինք մեկնեցաւ Միացեալ Նահանգներ:

Վերադարձին Արա որոշեց թէ լաւ կըլլար հեծելանիւ մը գնել: Ասոր համար Ամերիկեան համալսարանի դոնապանին հետ կարգադրութիւնները ընելէ վերջ թէ ինչպէս եւ ուր կրնար իր հեծելանիւը դնել, իչաւ քաղաք: Մօտ տասը ժամ պտտելէ ետք հաւնեցաւ երեք անիւով հեծելանիւ մը: Մարդուն հետ կէս ժամ սակարկելէ ետք ըսաւ թէ իրեն մուրհակ մը պատրաստէր չորս տարուան համար օրական 5 դրուշ վճարելու պայմանաւ: Խանութպանը լսելուն պէս իրեն լայն ժպիտ մը ցուցուց եւ իրեն բարի կերպով, Մաք սելամէ, ըսելով զինք ճամբեց: Արա դեռ մինչեւ այսօր չէ հասկցած թէ ինչ էր իր ըսած կատակը որ մարդուն խնդուք պատճառած էր:

Այս տարի Արա որոշեց Եւրոպա պտտիլ առանց որեւէ ծախս ընելու, ան համոզուած է որ եթէ անցնող ինքնաշարժներուն, մայ, ընէ պիտի կենան եւ զինք իր ըւզած տեղը հասցնեն, սակայն երբ լաւ մտածեց տեսաւ թէ տղայ ճամբորդները զինք չէին առներ որովհետեւ ինքն ալ տղայ մըն էր, իսկ աղջիկ ճամբորդողները իր վիճակը տեսնելով ճամբուն մէկ կողմը կայնած, սանտալ հագած, տաքատը պայթած, ուսին, Պուղշա, մը եւ ձեռքին Այնճարէն բերած հիվիւի գավազանը, երեսնին միւս կողմ պիտի դարձնէին ու շարունա- կէին իրենց ճամբան:

Երկար մտածելէ ետք յանգեցաւ ուրիշ եզրակացութեան: Ան ալ Ուրրք Գէմփի երթալ, եւ կարծեմ այս կերպով գոնէ յաջողութեան ճամբայ մը կայ, որովհետեւ միայն աշխատողին հաց կայ այս աշխարհին մէջ:

ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԸ

Առաջին օրը երբ Ջանից եկաւ , , , : „ Արդեօք ես ալ պիտի կրնամ լաւ Ջանիցա՛կան մը ըլլալ, արդեօք միւս Ջանիցականներուն հետ շուտով պիտի ընտելանամ, արդեօք , , , „ :

Ահա այսպիսի խորհուրդներով էր որ ճամբայ ելալ այդ Կիրակի առտուն, առաջին անգամ Խերկայ գտնուելու համար Ջանիցի Կիրակնօրեայ պաշտամունքին: Երբ դարձաւ վերջին անկիւնը, դէմս պարզուեցաւ եկեղեցիին ընտանի ճամբան: Հոն դռան առջեւ խուֆէ մը կար որ կը խօսէր եւ կը խնհար: Վստահօրէն Ջանիցականներ են, գուշակեցի:

Դողդղալով կանցնիմ անոնց առջեւէն, եւ կը մտնեմ բակը, զգալով որ անոնք պահ մը դադրեցուցած են իրենց աղմուկը եւ կը նային այս նորեկին որ այդքան համարձակութեամբ ինքզինք հրաւիրած է Ջանից: Հագիւթէն երս մտած եմ, ետեւես կը լսեմ ծանօթ ձայն մը, „բարի լոյս մըն ալ չեն ըսեր , , , ընկերուհիս է, որ չէի նշմարած թէ այդ խումբին մէջն էր, աչքերս գետին յարած անցնելով, կամարած, բաւեր կը փնտրեմ ներողութիւն խնդրելու, մինչ անհանգստութեամբ կը տեսնեմ հոն կայնողներուն դէմքերուն վրայ գծագրուող ժպիտը: Բայց այս ճգնաժամային վայրկեաններուն օգնութեանս կը հասնի օրիորդ մը, որ խումբը սրահ կը հրաւիրէ: Ես ալ կերպով մը կը հետեւիմ այդ խումբին, սրտիս խորերէն շնորհակալութիւն յայտնելով այդ անձնօթ օրիորդին:

Սրահին մէջ տեղաւորուած ենք: Շուրջ կը նայիմ — բոլորն ալ ծանօթ դէմքեր բայց անձանօթ անձնաւորութիւններ:

Օրուան հիւրը խօսք կառնէ, բայց ես մտիկ ընելէ աւելի իմ անորոշութեանս եւ անվստահութեանս վրայ կը մտածեմ: Միտք մը կսէ մէջես „Հոս եղողներն ալ ժամանակին ինծի պէս օտար կը զգային, բայց ետքը վարժուեցան , , իսկ ուրիշ միտք մը կսէ „դուն երբէք պիտի չկրնաս լաւ Ջանիցական մը ըլլալ եթէ այսպէս անհամարձակ ըլլաս , , :

Այսպէս միտքիս մէջի պայքարը կը շարունակուի, մի կողմէ պատգամաբերը կը շարունակէ իր քարոզը: Բայց կերպէն կորիզէի, մէկդի դնել այս խորհուրդները, եւ կեդրոնաւ պատգամին վրայ, այն գլխաւոր նպատակով որ եթէ պաշտամունքէն ետք այդ նիւթին շուրջ բան մը հարցուի ինծի, ծիծաղելի դրուիման մը մէջ չը գտնուիմ:

Պատգամը վերջացած է: Ոտքի վրայ կերգեն Ջանից քայլերքը, որուն կը ունկնդրեմ լռութեամբ:

Բազմութեան հետ կը քառաշանամ դէպի բակ, եւ ինքզինքս շրջապատուած կը գտնեմ խումբ մը Ջանիցականներով, որոնք նշմարած են նորեկ մը ըլլալս եւ եկած „բարի եկար , , ըսելու: Կը ծանօթանամ անոնց հետ, եւ աւելի ինքնավստահ զգալով կը սկսիմ խօսակցիլ իրենց հետ:

Խօսակցութեան նիւթն է այդ օրուան քարոզը: Ես նորեն կը շուարիմ, եւ կը որոշեմ լուռ կենալ այդ մասին, որչափ որ կարելի ըլլայ: Սակայն յանկարծ մէկը կը հարցնէ — „Դուն նորեկ մըն ես, եւ կարծեմ թէ անցեալ շաբաթ ներկայ չէիր այն ժողովին, ուր այս նոյն նիւթը վճարանու-թեան առարկայ էր, ուրեմն քու կարծիքդ ինչ է „ : „Այդ նիւթին վրայ շատ ծանօթութիւն չունենալուս համար անձնական կարծիք մը չեմ կազմած,

շիտակը ըսելով ձեզի բան մը չեմ կրնար ըսել հիմա „ : Պատասխանեցի եւ ուրախութեամբ նշմարեցի թէ պատասխանս բաւական գոհացուցիչ եղած էր :

Արդէն բակը պարպուած է, եւ մենք ալ կը յառաջանանք դէպի դուռը : „Յառաջիկայ Շաբաթ օրը հաւաքոյթին պիտի գաս „ կը դառնամ, տեսնելու համար Ջանիցական մը, որուն նոր ծանօթացած էի : „Զեմ գիտեր, նայիմ , , , „ : „նայիմ, մայիմ չկայ, իւրաքանչիւր Ջանիցական հոն ներկայ պէտք է ըլլայ, քեզ ալ անպայման հոն պիտի տեսնեմ „ կը շարունակէ համոզիչ ձայնը : „Լաւ կաշխատիմ գալ „ կսեմ, եւ ինք կը հեռանայ ուրիշի մը քով, վստահաբար նոյն խոստումը առնելու , , , :

Ուրախ տրամադրութեամբ կը մտնեմ տուն : „Ինչպէս էր „ կը հարցնէ մայրս որուն եւս մտահոգութիւն պատճառած էի իմ „արդեօք „ ներովս : „Շատ լաւ էր „ կը պատասխանեմ, մոռցած առտուան անցուցած անձկութիւններս : „Արդէն իսկ ութը հոգի ճանչցայ : Ուրբաթ օրը Սը Գիքթի սերտողութեան պիտի աշխատիմ ներկայ գտնուիլ, իսկ Շաբաթ օրուան հաւաքոյթին կրնամ երթալ, այնպէս չէ :

Հիմա ես ալ Ջանիցական մըն եմ, շնորհիւ անոնց որոնք աշխատեցան զիս մինակ չը զգացնել, բայց ինչ որ ալ ըլլայ բնաւ չպիտի մոռնամ այդ առաջին օրը երբ Ջանից եկայ , , , :

ՆՈՐԵԿ ՄԸ

ԳԻՆՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՈՒՆՈՐԱԿՆ

Գինովութեան վնասները իր աշակերտին ցոյց տալու համար երիտասարդ Լորտի մը խնամակալը զայն կառաջնորդէ գինետուն մը, ուր կը խմեն զանազան տեսակի քաթթէյլներ : Ապա խնամակալը կուզէ անցնել ուսուցումի ու կըսէ իր աշակերտին :

— Կը տեսնե՞ս, բնաւ պէտք չէ չափը անցնես, երբ խմիչքի հետ հետ գործ ունիս :

Երիտասարդը հարց կուտայ :

— Ինչէն պիտի գիտնամ թէ ո՞րն է կանգ առնելու վայրկեանը :

— Շատ պարզ է կը պատասխանէ ուսուցիչը : Կը տեսնե՞ս սա դիմացի երկու պարոնները , , , շատ լաւ, երբ սկսիս զանոնք չորս տեսնել, այլեւս պէտք չէ խմես :

Այն ատեն, աշակերտը աչքերը շփելով կառարկէ :

— Բայց պարոն, այդ տեղ միայն մէկ հոգի կեցած է :

„ԱՍՏՂԻԿ ԷՐ ԱՆՈՐ ԱՆՈՒՆՆ ԱՆ „

Տարուան երրորդ ամիսն է: Փոփոխամիտ օդը կը գրգռէ դեռ քունով զգլխիչ օիղերս: Կը հագուիմ հապճեպով ու պայուսակս առնելով կը նետուիմ փողոց:

Մարտի մեղմ բայց ցուրտ հովը կը սկսի նազանքով շրջիլ շուրջս բարի լըյս փսփսալով ալանջիս: Ակամայ կը ժպտիմ զգալով զայն պաղ ճակտիս վրայ: Կը քալեն անզգայ ամենօրեայ ճամբայէս բարեւելով զրացի խանութպանները: Կը նայիմ չորս դիս, միեւնոյն անցորդներն են ամէն առաւօտ: Սովորական ծանօթ բայց օտար դէմքեր կը կրկնեմ ես ինծի, ձանձրացած կրկնութիւններէ: Առջի գիշերուան մտածումները դեռ թարմ են ուղեդիս մէջ: Կը մտածեմ առանց կարենալ վերլուծել: Ճամբուն աջիւն բեռնակիրներու խումբ մը շրջապատած է ինքնագլուխ 2 երիտասարդներ որոնք իրար վզին փարած կը ջանան գիրար զգետնել: Այս մէկը աս սովորական երեւոյթ մըն է Մաարտի փողոցներուն մէջ, կը դիտեմ անտարբեր:

Վերջապէս կը հասնիմ գործատեղիս ու բարեւելով կանցնիմ շէնքի պահակը եւ կը բարձրանամ երրորդ յարկ: Վերելակի հսկիչ տղեկը իր մեծ ու ապուշ ժպտով „Պարուս „ կըսէ կիսակատար Հայերէնով: Կը նայիմ երեսին ցանկալով զայն ապտակել: Կը մտնեմ սենեակս ու ամէն իր ու առարկայ կը ժպտիմ հիւրընկալ: Կը բնամ լուսամուտները ներս հրաւիրելով Մարտի շփացած քամին ու արեւի հեզակուն շողերը: Առջի օրուրն է կիսաւարտ մնացած մի քանի գործեր կը վերջացնեմ: Գործ մը չունիմ, ի՞նչ ընեմ: Պատին կախուած օրացոյցը կը նայի ինձ ուշադիր, կը պատում մեռած օրը ու կը ժպտիմ նորեկին: Օրը Շաբաթ է ու տնօրէնս անսովոր է գործի իջնել այդ օրը: Թուղթի կտոր մը կը գրաւէ ուշադրութիւնս, կը ճանչնամ Զինարենի նմանող այդ խառնիխուռն գիրերը: Կը կարդամ: Երկտող մըն է Մեծաւորէն որը կը յայտնէ թէ մասնաւոր գործ մը չուիմ կատարելիք: Պահ մը կը հրճուիմ ազատ զգալով տաղտկալի ու միօրինակ գործերէ: Կանցնի կռունկներու թիթ-թիթը կաւետեն ժամանակը քովի սենեակի պաշտօնակիցիս որը չոր ժպտ մը սառած շրթներուն կանցնի պաղարիւն: Տարօրինակ աղջիկ է, կը մտածեմ զարմացած: Բնաւ չի նմանիր ճանչցածներուս, կը կարծես որդ մը ունի ներսիդին որ կը կրծէ ու կը մաշեցնէ զինք: Հետաքրքիր ու կարեկից միտքս կը տենչայ բաժնեկցիլ ու օգնել հէք աղջկան: Սակայն ինչպէս ,, Հեռաձայնի գիւ ձայնը կուզայ ընդմիջել մտածութիւններս: Ծանօթ ձայն մը լսելու յոյսով կը վերցնեմ ընկալուչը: Սակայն մեղմ ձայնով կիւն մը սխալ թիւ բացած ըլլալուն ներողութիւն կը խնդրէ: Կը պրպտեմ դարակներս զբաղում մը գտնելու յոյսով սակայն երեկուրնէ անքուն աչքերս թախանձագին կը խնդրեն քուն իսկ յոգնած մարմինս ալ հանգիստ: Ակամայ մտածումներու տարափ մը կը սկսի տողանցել ուղեդիս մէջ ու թաճրացած կուպերս վարագոյրի մը պէս կիչնեն յոգնած աչքերուն վրայ:

• • •

Կը վազեմ, կը վազեմ անընդհատ ու շնչահեղձ մերթ ընդ մերթ ետիս սեւեռելով վախէն, սարքափած ակնարկս: Կուզեմ փախչիլ, հեռանալ բայց ինչու համար եւ որմէ: Զեմ գիտեր: Վերջապէս յոգնած եւ ուժեղսպառ ստիպուած կը նստիմ անքնակ ճամբուն եզրին: Ճակտիս թափած մազի խուրճը մէկդի ընելով կը սրբեմ քրտնած ճակատս:

Փոշիոտած ոտքերս ինձ կը նային վշտաբեկ: Կամփոփեմ մտածումներս ու կը յիշեմ: Կը փախչէի սեւամորուս փաթեթոցաւոր մարդէ մը որուն փոսը ինկած աչքերը ու կեղծաւոր ժպիտը կը խրովէ զիս յաւէտ: Փոքր շարժում մը դիմացի ծառերուն ետին կը գրաւէ բովանդակ ուշադրութիւնս, ու կասկածոտ միտքս կը սկսկի պրպտել մացառներու կողքին կեցող տղեկին դիտումնաւորութիւնը: Ան մինակ կը կարծէ ինքզինք կեզրակացնեմ շարժուածներէն: Կը փորէ թարմ գետինը: Ուշադրութեամբ կը հետեւիմ, հաւանաբար,,, ու մտածումս զիս կը տանի պատմութիւններու ըստ որունց հողին տակը կը պահէին գանձեր, արիւնոտ մարդասպան դանակներ, կարեւոր փաստաթուղթեր եւ այս տեսակի արժեքաւոր իրեր որոնց գողտիքը կը գրկէ անզգայ բայց վերապահ հողը: Անհամբեր ու մեծ աչքերով կը դիտեմ սպասելով արդիւնքին: Ան կը փորէ աշխոյժով եւ յուսալիւր ազգերով: Անպատճառ մեծ գանձ մըն է փնտրածը կը հետեւցնեմ կասկածոտ: Ահ, վերջապէս տղեկին անմեղ աչքերը կը թպտին ու յոգնութիւնը իր վարձքը առած կը սեպէ: Մեծ տենչ մը ունիմ գէթ տեսնելու այդ մեծարժէք իրը որուն համար երկու փոքր ձեռքեր աշխատեցան ժամերով: Կը խնդամ կը խնդամ կամովին ու բարձրաձայն սնոտի մտածումներուս ու կասկածներուս վրայ: Հիմա յստակօրէն կը տեսնեմ կրիացի երկու նորածին ձագեր որոնք անհանդարտ շարժուածներով կուզեն խոյս տալ տղեկին այրող ձեռքերէն:

Դռան զարկը կուզայ զիս բաժնեկրիայի տգեղ բայց սիրուն ձագերէն:

„Մաքրութեան համար օգնականի պէտք ունի՞ք „ հարց կուտայ դռան սեմէն սեւերու մէջ փաթեթաւոր տարեց կին մը: Անոր արեւակեզ դէմքը ու խօսած բաբառը գնչուի մը դիմանկարը կը պատկերացնէր: „Ոչ „ ըսի ժպտելով: Յոգնած կերելէր: Գաւաթ մը ջուր խնդրեց: Անոր ժպտուն աչքերը անկեղծ էին ու սիրուն: Ակամայ զայն զգացի սրտիս մօտիկ ու մտերիմ: Առաջարկեցի որ նստի: Հաւանեցաւ գոհունակութեամբ: „Անունդ ինչ է աղւոր „ հարց տուաւ մեզմ ու դրդուն ձայնով մը: „Աստղիկ „ ըսի բարեհաճութեամբ մտածելով թէ բան պիտի չհասկնայ Հայկական այս անունէն: Սակայն հակառակ ակնկալումիս ան յստակօրէն կրկնեց անունս: Այլա՞ծ մնացի: Ասկէ աւելիք,,, ան գունատեցաւ ու այլալուումով սկսաւ զիս դիտել: Կը նայէի արեւակեզ դիմագծին որ զոյգ մը սեւ աչքեր կը շողային արցունքի տաք շիթերով: Արդեօք անունս էր այս բոլորին պատճառը, թէ չէ,,, Սակայն յուզելիք ինչ ունի անունս կը մտածէի շփոթած: Լուծումի մը չկարենալ յանգելով դարձաւ զարմանքով լի աչքերս ուզեցի սեւերու մէջ պլլուած այդ խորհրդաւոր բայց ազնիւ կնկան: Մոռաբազոյն էր անոր դէմքը ու տիւր սեւ աչքերը: Արդեօք ինչու,,, Պահ մը ետք „Ուրեմն Հայ ես „ ըսաւ ան մայրենի անուշ լեզուով: Այս մէկը բնաւ չէի սպասեր: Մեքենաբար մտածումներու բեռն տակ կքած գլուխս շարժեցի: Մեզմ ժպիտ մը ուրուագծուեցաւ դողդոջ շրթներուն ու ինքնամփոփութեամբ ըսաւ „գիտեմ աղջիկս որ մեծ անակնկալ մըն է քեզի համար տեսնել գնչու մը Հայ դիմակին ներքեւ, սակայն իրականութիւններ կան որոնցմէ խուսափիլը անկարելի է: „ արտասուազօծ աչքերը կախելով գետին: Կը սպասէի լուսաբանութեան, բան չէի հասկցած ըսածներէն: „Ուրեմն Հայ է „ կըսէի մտովին „Սակայն ճիշդ գնչուական դիմագիծով, խօսուածքով ու լաթերով,, : Կը սպասէի անձկութեամբ շարունակութեամբ որ կուշանար: Կը դիտէի լուսարարտ ու սեւ աչքերուն որոնք միայն վայել են Հայուհիներու: Անհամբեր խնդրեցի որ շարունակէ, մերժեց ու արցունքի կաթիլներ սկսան դողալ աչքերուն եզրին: Ինչպէս ցողի թարմ կաթիլներ բոյսերու կողքին: Կրկնեցի խնդրանքս վստահեցնելով թէ անկեղծ եմ ու կարեկից: Վարանեցաւ կը զգայի թէ խոր ու մեծ տրտմութիւն մը կը թանձրանար անոր Հայու զօրաւոր հոգիին մէջ: Մտածեց, երկտեցաւ ու վերջապէս ժպտեցաւ:

Լուեցի, բայց արդէն շահած էի ընկճուած բայց կայուն սիրտը: Սկսաւ պատմել: Կը խօսէր մեղմ ու կրթօտ:

„Հազիւ տասնմէկ տարեկան էի, լաւ կը յիշեմ այդ անիծեալ օրերը: Աստղիկ էր անոր անունն ալ: Ես ու ան մեր բազմաշահ ընտանիք-էն մնացած միակ բեկորներն էինք: Ան իմ երեց քոյրս էր ինչմէ երկու տարու մեծ: Սրբերով քաղցինք Տէր-Զօրի հրապարարեալ տակ ոտաբողիկ ու կիսամերկ: Մենք մեր Հայու աչքերով տեսանք կարմիր հոգեվարքը մօրս եւ երկու եղբայրներուս: „Ան վայրկեան մը աչքերը փակեց մաշած ու յոգնած ափերով, ապա պուտ մը ջուր կլլելով հանդարտեցուց, յորդող յուզումը եւ շարունակեց աւելի մեղմ, աւելի գունատ: „Բայց ինչ կրնայինք ընել: Թիւրքը վատ է ու հուժկու: Ու վերջապէս շատ չերկարեմ, օրին մէկը Թիւրքի Աշիրէթին պահակը եկաւ գտաւ երկու անտէր որքերս ու ըսաւ Թէ փաշային կիներ մեր աւելաւքը շատ սիրած ըլլալուն կուզէ եղեր մեզ որդեգրել: Մեր նայուածքները գտան զիրար ու մենք փարեցանք իրարու պատուած քղանցք-ին: „Մամային ու աղբարիկներուն սիրոյն չերթանք քոյրիկ, չերթանք, կը հեծէինք անդադար: Աստղիկ եւս կարտասուէր: „Դուք կավուր ջրուկներ, եկաւ ընդմիջել խպոտ ձայնը վատ Թիւրքին „Ձեզի պէսներուն գլուխը ճգմել մենք շատ լաւ գիտենք, աւելցուց ան անճոռնի ժպիտ մը սպրդեցնելով հաստ պիտերուն տակէն, ու խոստանալով յաջորդ օր գալ կորսուեցաւ անստուէր:

Կէս գիշերին մեղմ զեփիւրը գիշերաշրջիկի մը նման կը դեգերէր Տէր-Զօրի դամբարանին մէջ: Պսպղուն աստղերը կը դիտէին մեծ ողբերգու-թիւնը ատելաժառ ու վրէժխնդիր: Արթուն էինք երկուքս ալ կողք կողքի դեղին աւազին վրայ: Կը զգայի քրոջս տաք մարմինը ու հեկեկացող սրտին զարկերը լսելի էին: Կը սպասէի որոշումին մտաբերելով մէկտեղ օրուան ընթացքին եղած խօսքերը անօթի կիներու եւ ուռած փորով տարեկիցներու, ,, որոնք երանի կու տային մեզի: Սակայն ինչպէս սնանիլ Թիւրքին հարամ ու արիւնոտ հացովը: „Ոչ, ոչ, կը քողոքէի վերաւոր սիրտովս: Մամային եւ աղբարիկներուն յիշատակին անկարելի է: „ Յանկարծ Աստղիկ շտկուեցաւ ու մազի սեւ խոպոպները մէկդի նետելով գունատած սպիտակ ճակտէն ըսաւ արցունքներու ընդմէջէն „Մէկ լուծում ունինք Լուսինի ազատելու համար Թիւրքի փշոտ ճիւղին: „ Լուսնկան եւս կը կարեկցէր մեզի սիրուն ու մեծ սպիտով, քաջալերելով մեզ: Աստղիկի դողացող ձեռքին մէջ կը փայլէր ածելի մը: Այլմայ սոսկացի „Կը տեսնես սա, ,, ըսաւ ան արիւնասիրտ ու վստահ „Նախ ես իմ ձեռքի երակներս կը կրտեմ եւ ապա քթուկդ ու այսպէսով կերթանք կը միանանք մամային ու աղբարիկներուն: „ Լսած էի նման անձնասպանու-թեանց մասին: Սակայն կեանքը անուշ էր ու մահուան գաղափարը կը սարսա-փեցներ մանուկ հոգիս: „Բայց Թիւրքին ձեռքը իյնալն ալ ողջ ողջ մեռնիլ, կըսէի ես ինծի: Ուստի հաւանեցայ համրօրէն փարելով քրոջս սպիտակ պարանոցին: Երկար ողջագուրուեցանք ու արտասուեցինք: Ապա ծնկաչոք աղօթեցինք Աստուծոյ որ ներէ մեզի մեր յանձնքները եւ քաջութիւն շնորհէ տոկալու: Ասկէ վերջ Աստղիկ քաջասիրտ ու հպարտ խաչակնքեց երեսը ու ,, կտրեց ձեռքի երակները: Ես աչքերս ամուր գոցած երկարեցի իմին-ներն ալ: Ահա անմեղ արիւնը սկսաւ ժայթքել մեր վտիտ թաթերին անգուժ ու ազահ Տէր-Զօրի հողին վրայ խառնուելով մեր ազգակիցներուն մարտիրոսացած արիւնին: Ձեմ գիտեր որչափ ատեն ետք աչքերս բացի գնչու վրանի մը տակ: Բան չէի յիշեր միայն „Աստղիկ, կը հեծէի անդադար: „Մեռաւ, ,, ըսին վրանի անգալ բնակիչները: Օրեր վերջ կազդուրուեցայ: Միշտ կանխէի ճակատագիրս որ ողջ պահած էր զիս ու խնայած տառապեալ ու մեղաւոր կեանքս: Մի քանի անգամներ անձնասպանութիւն փորձեցի սակայն ձախողեցայ: Ու վերջապէս համակերպեցաւ ապականած շրջանակիս: Անընդհատ կուլայի տարաբախտ քրոջս անչինչ յիշատակը անմահացաւ յիշողութեանս անաղարտ էջերուն վրայ:

Երբ տասնը հինգ տարեկան եղայ զիս բռնի ամուսնացուցին գիւղապետին տղուն հետ եւ հակառակ ջանքերուս մանչ զաւակ մը ունեցայ որը „որը ըսաւ լաւահառաչ ու փոթորկած ձայնով մը „ Խեղդեցի իմ ձեռքովս: Մի մեղադրէր աղջիկս, մայրական սէրը շատ հսկայ է ու հուժկու սակայն վրէժխնդրութիւնը թոյլ չտուաւ սնուցանել Թիւրքի սիրուն զաւակը:,,

Պատմութիւնը երկար է ու տառապանքի շղթան ալ շատ լայն մինչեւ հասայ այս փերը այս գեղեցիկ օրերուն: „Փռք Աստուծոյ աւելցուց ան գոհունակութեամբ լի սեւ ու դեռ փայլուն աչքերը բարձրացնելով առ Աստուած, որ թէեւ աղքատ ու միշտ սակայն որպէս Հայ կապրիմ անմահ երկրի մը մէջ: Արձունքի դառն շիթեր տակաւին կը հոսէին անոր տառապանքի ջարդին ականատես աչքերէն:

Յուզուած էի նաեւ ես ու արցունքը լճածաց էր աչքերուս խորը: Ինչ սեւ օրեր ունեցած են ազգակիցներս ,, , կը մտածէի վիրաւոր ,, ,

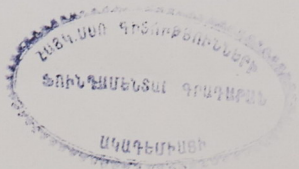
ՌԻԹԱ ՇՆՈՐՀՕՔԵԱՆ

7
1417

ՍԽԱՆՈՏԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՐՄԻՆ ՎՐԱՅ

Անցած ամառուան ընդացքին Ամերիկայի ծխախոտի ընկերութիւնները ունեցան շատ մը հակամարտ վիճաբանութիւններ, որոնք այս տարի շատ մը թերթերու սիւնակները զրաւեցին: Այս ժողովներէն ոմանք իրենց համար յուսադրիչ էին այս իմաստով որ փորձերով եւ ուսումնասիրութեամբ կը տեսնէին թէ վայրս ներք, շողարձակումները եւ քիմիական նիւթերը աւելի մեծ են ու շատ փաստեր կը ցուցնէին թոքերու խլիրդի իբր պատճառ քան թէ ծխախոտը: Սակայն Տօքթ Եմրսըն Տէյ Նախագահը Քէնսըր հետախուզական երկու կեդրոններու կըսէ թէ երկար ժամանակ ծխելը ցուցուցած է թէ ուղղակի եւ մեծ ազդակներէն մէկն է թոքի խլիրդի: Անմիջապէս ետք ուրիշ գրութիւն մը լոյս տեսաւ որուն համեմատ ծխելը կը յառաջացնէր խլիրդէն աւելի լայնատարած հիւանդութիւններ, օրինակ փթուռոյցը որը կը փառաջացնէ դժուարաշնչութիւն:

Անցած ութ տարիներուն Տօքթ Օսթար Օրպախ (Փթոլոնիսթ) նիւ Եօքքի բժշկական ուսուցիչներէն ուսումնասիրած է թոքերը երկար ժամանակ ծխողներու եւ ոչ ծխողներու: 1955-1960 ան քննած է 1500 անձերու թոքերը առանց գիտնալու թէ որոնց կը պատկանէին, ծխողի եւ կամ չը ծխողի: Առաջին բանը որ կը տեսնուէր, անբնական բնութիւններ էին որոնք կրնային խլիրդի պատճառ ըլլալ եթէ անձը աւելի երկար ապրէր: Սակայն ասկէ զատ կը տեսնուէին քայքայուած պաշտպանող թարթիչներու որոնք կը մաքրեն ցնցղային անցքերը ու ասոնց տակը գտնուող բջիչներուն, այսպէսով ցնցղային պատերը կը կարծրանային: Նաեւ պզտիկ եւ մեծ շնչերակներէն ոմանք հասցած էին ու ոմանք նեղցած մինչեւ իսկ գոցուած: Այսպէսով թթուածինը եւ բորոկածինը աւելի դժուարով կանցնէին այս երակներէն ներս եւ դուրս: Նոյնպէս օդի տոպրակները սկսած էին հաստնալ ու ասոնցմէ միլիոնաւորներ սկսած էին ուռիլ ու պայթիլ: Այս բոլոր գտնուածները

կը համապատասխանէին ծխողներու թոքերուն:

Ամէնէն շատ փոփոխութիւնները տեղի ունեցած էին շատ ծխողներու թոքերուն մէջ, օրական երկու տուփէ աւելի: Բիշ ծխողներու կամ բիթ սիկառ ծխողներու մէջ աւելի քիչ փոփոխութիւններ եղած էին, իսկ չը ծխողներու շատ քիչ եւ հազուադէպ էին ասոնք:

Քաջալերական լուրեր կային անոնց որոնք դադրեցուցած էին ծխելը: Այն տարօրինակ բնիշները որոնց կրնային խլիրդի պատճառ ըլլալ սկսած էին մեռնիլ այն անձերու մէջ որոնք դադրած էին ծխելէ հինգ կամ աւելի տարիներէ ի վեր:

Գիտնականները ուրիշ հետեւանքներ ալ կը գտնէին ծխողներու մէջ, ան ալ սրտի հիւանդութիւն: Ինչ է թոքին պաշտօնը, կամ ինչ է շնչել: Մենք կը շնչենք որպէսզի մեր թոքերուն մէջ առնենք թթուածինը որ կը մտնէ օդի տոպրակները եւ անոնց մաշկերէն անցնելով կը մտնէ արեան պոսիկ երակները որոնք կը գերէն օդի տոպրակները: Արեան մէջ մտնելով կը միանայ արեան գնդիկներուն հետ եւ այսպէսով կը շրջի մարմնին մէջ եւ կը բերայ բոլոր գործարաններուն: Թթուածինը կայրէ սննդանիւթերը որպէսզի ուժ հայթայթէ այն գործարաններուն որոնք կաշխատին, եւ կարենայ ողջ պահել մարմնին բոլոր բնիշները: Երբ թթուածինը օդի տոպրակներէն արիւն կը մտնէ միաժամանակ բորոկածինը արիւնէն դուրս կ'ելլէ եւ օդի տոպրակները կը մտնէ որպէսզի շնչառութեամբ մարմնին դուրս ելլէ: Այնպէս որ ծխողի մը թոքերուն մէջ եղած կամ վերը յիշուած փոփոխութիւնները կը դժուարացնեն թթուածինի եւ բորոկածինի փոխանակումը այնպէս որ արեան մէջ թթուածինի քանակը կը պակսի: Աւելին ըլլալով Բարպոն Մարօքսայտը որ կը գտնուի ծխախոտի ծուխին մէջ աւելի շուտ կը միանայ արեան գնդիկներուն հետ եւ արգելք կը հանդիսանայ թթուածինի արեան գնդիկներուն հետ միանալուն եւ այսպէսով արեան թթուածինի քանակը աւելի կը պակսի: Իսկ պարագաները գէշ ընողը նիթութիւնն է որը նոյնպէս ծուխին հետ կը կլլուի եւ արեան մէջ մտնելով յառաջ կը բերէ մարմնի բոլոր երակներուն կծկումը եւ միաժամանակ սրտին զարկերը արագացնելով: Որպէսզի սիրտ մը կարենայ աւելի արագ զարնել, պէտք ունի աւելի ուժի, ուրեմն աւելի թթուածինի, սակայն քանի սկիզբէն արեան մէջ թթուածինի պակաս կար, եւ նիթութիւնի պատճառով սրտի երակներուն կծկումը պատճառ կը ըլլայ որ աւելի քիչ արիւն երթայ եւ ուրեմն ալ աւելի քիչ թթուածին այս շատ արագ աշխատող սրտին, սիրտը չկրնար տոկալ այս պակասին եւ կը կենայ աշխատելէ այսպէսով մահուան պատճառ կը հանդիսանայ զոհին եւ այս իսկ պատճառով այն հիւանդները որոնք սրտի տկարութիւն ունին եւ կը ծխեն, անմիջապէս պէտք է դադրեցնեն ծխելը:

Վերը յիշուած էր փոքրուողը: Այսօր տասը միլիոնէ աւելի մարդիկ Միացեալ Նահանգներու մէջ կը տարապիս այս հիւանդութենէ: Այս պարագային ցընցշափողքը կը գոցուի եւ օդը կը մնայ ներսը, հիւանդը կրնայ ներս շնչել սակայն չը կրնար դուրսը ելնել հանել օդը, այնպէս որ թոքը կուռի եւ կը մեծնայ: Միաժամանակ հիւանդը ունի պրոն-շիթ եւ կը սկսի հազալ: Այսպէսով այս հիւանդը կը տառապի շնչառութենէ կը հազայ, տկար է եւ շատ շուտ կը յոգնի նոյնիսկ շնչին աշխատանքով: Այսպէսով ծխախոտը ոչ միայն կրնայ խլիրդը յառաջացնել այլ ուրիշներ եւս որոնք այսօր աւելի կը շատնան եւ կարեւորութիւն կը ստանան: Փքու-ռոյցի պարագային Տօթթ Օրպայն կըսէ „կամաց կամաց մեր երկիրը պիտի դառնայ երկրի մը որուն բնակիչներուն մեծամասնութիւնը պիտի ըլլան թոքերու համախառններ:

Թարգ, ՄԿՐՏԻԶ Պ ՊԱԼԱՊԱՆԵԱՆ

ՄԱՋՄԱՆԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ

Վարուժան մազմանեան, պատանեացի առաջնորդ, համալսարանի ուսանող, խոստումնալից պատուելի, Սատանայի նախկին գործակից ու այժմ Յիսուսի զինակից ի լոյս աշխարհ եկաւ այնպէս ինչպէս այսօր քաղաքիս մեծ մարդիկը իրարու կայցելեն, այսինքն նախապէս հարողոց Թէ աշխարհ զինք կընդունի: Աշխարհ որ այն ժամանակ մեծ պէտք ունէր կարող առաջնորդներու, անվարան ընդունեց Վարուժանի առաջարկը: Այսպէս ան ծնաւ 1945 թուին Պէյրուի: (Ծնած ժամանակ այնպիսի հեղինակն դէմք մը ունէր որ կարծես իր բժիշկին ըսել կուզէր, "Ինչ մեծ գործ տեսար"):

Մանուկ հասակէն Վարուժան ցոյց տուաւ որ պապային մեծ առաջնորդ մը պիտի ըլլար վասնզի նոյն հասակին մէջ իսկ մեծ կոչում ունէր... պողալու, քանզի այն ժամանակները միայն բարձր ձայն ունեցողները ու պողալով ճառ խօսողները լաւ առաջնորդներ կը կարծուէին ըլլալ:

Կրօնէ Թէ փոքր եղած տեսնը դպրոցի մէջ կը հաւաքէր 5-6 տարու մանուկները ու անոնց կը ջանար համոզել Թէ իրենք մեծ մեղաւորներ են եւ Թէ դժոխքի արժանի են: շուտով իրենց մեղաւոր հրաժարելով չապաշխարէին: Ասոնք շատ դէշ կազմէին իր փոքրիկ բարեկամներուն վրայ, որոնք տակաւին մեղքի զիտակցութիւնը չունէին, ու վախի ազդեցութեան տակ կապաշխարէին: Իսկ Վարուժան մեծ գոհունակութիւն կը զգար ի տես իր յաջողութեան:

Հինդ տարեկանին ղրկուեցաւ Հայ Աւետարանական Գոլէճ ուր սակայն երկար կեանք մը չունեցաւ, տրուած ըլլալով որ այդ ուսուցիչները չէին կրնար իր ուսումնական տեսչին գոհացում տալ: Այսպէս Վարուժան ղրկուեցաւ քաղաքիս ծանօթ անգլիական վարժարանը ուր ան շատ շուտ ու հսկայաքայլ յառաջացաւ: Աւելիներու... երկու ժամուայ մէջ սորվածը ինք մէկ ժամէն կը սորվէր. ու այսպէս անոնց երկու տարուայ մէջ ամփարածը ինք մէկ տարիէն ամփարելով գլեց անցաւ իր դասընկերները:

Իմանալով որ մեծ առաջնորդները բազմակողմանի կըլլան Վարուժան որոշեց երաժշտութեան հետեւիլ: Ուստի անյապաղ դաշնակի դասերու սկսաւ. սակայն դժբախտաբար շատ մեծ յառաջդիմութիւն չկրցաւ արձանագրել այս մարզին մէջ, որովհետեւ կը խորհէր Թէ դաշնակ նուագելը պատանեացի մէջ քարոզ տալու պէս բան մըն էր գործ կարելի էր քիչ ժամանակուայ մէջ պատրաստել: Սակայն ասիկա իրականութեան հակառակը ըլլալով Վարուժան կիսատ ձգեց դաշնակը: Այսու ամենայնիւ, եթէ անմիջական նուագողի պէտք մը զգացուի ան բնաւ չմերժեր այլ շուտ մը դաշնակին գլուխը անցնելով կը սկսի նուագել: Աստ Բափառող լուրերու ան վերջերս մեծ նուագահանդէս մը տուած է խուռներամ հանդիսատեսներու... բացակայութեան որոնց հրամցուցած է իր սիրած կտորներէն:

Վարուժանի կեանքին մեծագոյն դէպքը անկասկած իր փրկութիւնն է, իր դարձը դէպի Բրիստոս, իր մուտը "Յիսուսի ենք այսօր"ի խմբակին: Ան կը խորհի Թէ իր ազգին գաւառներուն ծառայելու լաւագոյն միջոցը զանոնք Բրիստոս առաջնորդելու մէջ կը կայանայ:

Անկարելի է Վարուժանի մասին յստակ գաղափար մը ունենալ առանց իր արտաքինին մասին երկու խօսք ըսելու: Պատանեացի ներկայ առաջնորդը միջազատակ ու փչ մը լեցուն երիտասարդ մըն է: Այնպիսի քաղաք մը ունի որ մարդ կը վախնայ անոր ետեւէն քալելու իրեն սպասաւորը չկարծուելու համար: Իր դէմքը ինծի կը յիշեցնէ Պետրոս Առաքելի այն օրուան դէմքը ուր Յիսուսի կըսէր—Ամբողջ գիշերը աշխատեցանք ու ձուկ մը չկրցանք բռնել:

Ձեզի կը ներկայացնեմ Ջանիցական դէմք մը: Ամէն ոէմքի նման ունի անուշ կողմեր ու լեզի մասեր, սահուն մասեր ու խորտուբորդ կողմեր: Ունի զանազան խաւեր զորոնք պիտի փորձեմ կեղուել ու պեղել:

Տասնըեւուի տարեկան ժպտադէմ ու զրաւիչ երիտասարդ մըն է այս, որ աշխարհ եկաւ ամառնային մէկ պայծառ առաւօտ, խտացնելու համար Ա. Եկեղեցւոյ այնթապցիական շարքերը: Ծնողքը կը խոստովանին թէ անոր մանկութեան տարիները եղան շատ անհանդարտ ու ան խաժաւ ասոր ձեռքը, անկից միւսին երեսը ու խանդարեց բոլորին հանգիստը մինչեւ որ մեծցաւ ու եղաւ անհանդարտ ու անկախութեան ձգտող պատանին: Բայց շատ դժուարութեանց ոէմ հանդիման դտաւ ինքզինք առաջին օրէն իսկ: Իբր տան պղտիկը կը ներկէր բոլորին կօշիկները կօշնէր մօրը ու կենթարկուէր մեծ եղբօր հրամաններուն: Բայց անոր հոգին չէր ծնած ճնշուելու ու ծնողք ըլլալով չորրորդ զաւակի մը որ պիտի դար շալկելու Այդին ծանր բեռը:

Պատանի էր այս տղան երբ ճանչցայ զայն: Պատանի ասպետներ էինք նոյն խումբին մէջ ու ան առաջնորդին վզին փարած ճանճի մը պէս կը զբաղէնէր զայն ամէն վայրկեան: Այս տարիները Այդին համար դժուար օրեր էին: Զուներ որ բարեկամ, ոչ ալ թշնամի: Ճիշդ է որ "Ջարիֆի ըրթային" մէջն էր բայց միայն անուշով: Ան նորեկ մըն էր դպրոցին մէջ ու մատով կը ցուցուէր որպէս հայերէն կարգալ չգիտցող: Բայց շուտ հալեցաւ սառոյցը ու Այդ եղաւ իրական մէկ անդամ ու պիտի ըսեմ"զախմը" Ջարիֆի ըրթային: Կիւլէսէրեան տան հեռաձայնը սկսաւ իր անուան ծառայելու ան ալ վերջնականապէս հաստատուած էր իր նոր շրջանակին մէջ:

Դպրոցին մէջ նշանաւոր էր իր "պոչը ազատել" ու միջոցներով ու ասանկ ատանկ դասարանը փոխելու կերպերով: Բայց երբ հասաւ տասներորդ կարգ համոզուեցաւ թէ չաշխատողին հաց չկայ ու այդ ի մտի ունենալով մօտեցաւ գիրքերուն ու աւարտեց Հայ Աւետ. Գուէհը շատ լաւ արդիւնքներով:

Ամառները կարեւոր շրջան մըն էին Այդի համար: Երեք ամիս Շիրաքի տէրն ու տիրակալն է ան ու ճանճ չէր փախէր անոր ուշադրութենէն: Ունէր կոշտ ու տձեւ "չադալ" մը ու պատերազմ հռչակած էր թուրքներուն վրայ: Շուտով զարգացաւ այս արհեստին մէջ ու անճառցի բարեկամի մը օգնութեամբ սկսաւ զործածել հրացան: Մեծ էր իր հպարտութիւնը երբ իր ուսուցիչէն վարպետ դուրս եկաւ իբր որսորդ թուրքներու: Այս ամէնը շատ լաւ, բայց Այդուկ միշտ կը մեծնար ու ահա օրին մէկը տեսաւ թէ թուրքներէն ու թուրքերէն խեր չելլէր եւ թէ Շիրաքն իրեն համար շատ փոքր տեղ մըն է: Ան սանտրեց ամբողջ գիւղը ու անցաւ թաւապէյի սահմանները բայց չգտաւ յարմար բարեկամուհի մը: Հիմա ան կը փորձէ համոզել ծնողքը թէ Պոլսի հայի օդը յիսուն տարիքը անցածներուն համար շատ առողջարար է ու Շիրաքի կլիման վատաւորը:

Հիմա Այդ համալսարանական դարձած է ու մէկ բանի լաւ համոզուած համալսարան մտնել մէկ բան է ու հոն կարենալ մնալ ուրիշ բան: Այս գիտակցութեամբ գինուած ու կիսամեակի նիշերով "լուսաւորուած" ան որոշած է վճառած մէն մի ղրուշին արժէքը հանել: Հաւատարիմ Ջանիֆի "սուրբ" սովորութեան, որոշած է հետեւիլ բժշկութեան: Յաջողութիւն կը մտնէր իրեն: Այդ համոզուած է թէ իր ողնայարին մէջ սկաւառակ մը կայ, եթէ այս հեքեաթը կրնայ կլլեցնել շիբանանեան բանակին ան կը յուսայ ազատ կացուցուիլ գինուորական ծառայութենէ ու ամառը անցնել Միաբալ նահանգներու մէջ, ընտանիքին ընկերակցութեամբ: Կրնար նէ բերանը դոցէ երբ վերադառնայ տուարի երկրէն:

Այդ նշանաւոր չէ իր զօրաւոր համոզումներով ու իտէալներով, բայց ունի երեք որոշ համոզումներ որոնց կը հաւատայ հաստատօրէն: Ան կը հաւատայ թէ մարդ ազատ ծնած է եւ ալետք է ազատ ալ մնայ: Զի հաւատար ընկերութեան ճնշումներուն եւ ծունկի չի գար ընդունուած սովորութեանց: Ան չի վախնար մարդոց սուր լեզուէն: Ասոր իբր յայտարար ծնաւ ու զարգացուց ճոխ մօրուք մը, ու երբ մարդիկ հազիւ թէ սկսան վարժուիլ անոր, ածիլեց զայն:

Ան կը խորհի թէ հայրը "խենթ" մըն է: Ածականը իրմէ է բայց կը կարօտի բացատրութեան: "Իրեն ինչ, ինչ տերտ այսքան հոգ կընէ ու մարմին կը մաշեցնէ, հրատարակչակա՛ն գործ եղեր, ուրիշ մարդ չկայ: Պապաս հոգին կը մաշեցնէ ատոր համար: Երանի ամէն խենթերը գոնէ ասանկ լուլան" կ'աւելցնէ ան:

Խիստ կերպով կը քննադատէ խառն ամուսնութիւնները: Ըստ իրեն ամուսնացող զոյգ մը պէտք է գիրար լաւ ճանչնան, եւ ունենան նոյն տեսակի կրթութիւն, զաղափար ու հաւատք: "Գոնէ նոյն համայնքէն եւ շրջանակէն ու եթէ կ'արելի է նոյն Թաղէն ու շէնքէն պէտք է ըլլան թէ տղան եւ թէ աղջիկը!" Աչքը լոյս ջանիցական աղջիկներուն:

Գովել չէ նպատակս, ոչ ալ ասլանք մը կ'ըլլեցնել ընթերցողին բայց իրականութիւնը այս է: Այդ ունի շատ լաւ կէտեր ու բաղձալի կողմեր: Ան ամէնէն առաջ անկեղծ է: Եթէ թղթէ չախորժիւր շուտով կ'ըզգարնէ այդ, ու եթէ բան մը պիտի ըսէ քու մասին, կ'ըսէ երեսիդ առանց կ'ըր կ'ըր դառնալու: Ան նաեւ ընկերային է ու խանդով լեցուն, կ'արծես փուշի վրայ նստած է: Աշխատասէր է բայց մէկ պայմանով. ուզած գործը պիտի տաս իրեն: Նստ կ'ընայ երկարիլ այս ցանկը, բայց հոս պէտք է կենամ: Իսկ ինչ կը մաղթենք այս երիտասարդին:

Համոզուած ըլլալով անոր բաց միտք մը ունենալուն եւ միշտ սուրվելու պատրաստ կեցուածքին, հետեւեալ խրատականները կը փոխանդամ անոր:

— Ժառանգութիւն ստանայ հօրը խենթութենէն գոնէ փոքր մաս մը ու դաշտ իջնելով իր քաղաքացիական պարտականութիւնը կատարէ Զանիցի ու Եկեղեցւոյ մէջ:

— Միացեալ Նահանգներու իր պտոյտին յուշերը հրատարակէ գրքոյկի ձեւով: Ասիկա կը դիւրացնէ թէ իր պատմելու գործը եւ թէ մեր մտիկ ընելու գործը:

— Ամերիկեան Համալսարանը Պսակաւոր Գիտութեանց տիտղոս չի տար մարզանքէն ինկոդներուն. ուշադրութիւն

— Կը խնդրուի իրմէ իր յարաբերութիւնները չխզել այս տողերը գրողին հետ:

Արա Թիւքեան

Գինովներու Մոլորակէն

Օրին մէկը գինով մը ճամբէն քալած ատեն, մէկու մը վրայ կ'իյնայ:

Մարդը բարկութեամբ կ'ըսէ անոր

— Անջեւղ ինչու չես նայիր, աչք չունի՞ս

— Ինչպէս թէ չունիմ, կը ստատախանէ գինովը, անանկ աղուոր աչքեր ունիմ որ թղ երկու հատ կը տեսնեմ

— Հապա ինչու վրաս ինկար

— Ուզեցի ձեր երկուքին մէջտեղէն անցնիլ, կը պատասխանէ գինովը:

ՀԱՅ ՄԱՐԶ ԻԿՆԵՐՈՒ ԲԱԺԻՆԸ

ԼԻԲԱՆԱՆՆԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ՆԵՐՍ

Լիբանան միջազգային մարզական գետնի վրայ բաւական բարձր տեղ մը կը գրաւէ, անշուշտ նկատի աւնենալով իր տարածութիւնը, եւ բնակչութեան թիւը:

Եւ Լիբանան անկասկած, իր այս զբաւած պատուաւոր դիրքին համար մեծ բան կը պարտի հայկական մարզական միութիւններու որոնք կը մարզեն եւ կը պատրաստեն մարզիկներ որ բարձր պահեն Լիբանանեան դրօշը իրենց արաբ եղբայրներուն հետ: Հիմա կուգեմ ընդհանուր ակնարկ մը նետել մեր հայ մարզիկներուն վրայ, որոնք բարձր պահեցին իրենց միութիւններուն անունները Լիբանանեան մարզական կեանքէն ներս, ինչպէս նաեւ Լիբանանի պատիւը, միջազգային գետններուն վրայ:

Ֆուտբոլ — Այս խաղը որ խաղերուն թագաւորն է, Լիբանանի մէջ ալ թիւ 1 ժողովրդային խաղն է: 1950-է ի վեր Լիբանանի ֆուտբոլի ասոյեանութիւնը զրեմէ միշտ խզուած է Հ.Մ.Մ.Մ.ի եւ Հ.Մ.Մ.ի կողմէ: Այս երեւու հայկական խումբերը եղած են Լիբանանի զօրաւորագոյն խումբերը, եւ իրենց խաղացողներն են որ կազմած են Լիբանանի ազգային խումբին 100էն-60ը: Վերջին մի քանի տարիներուն Հ.Ե.Մ. Անդրանիկ միութիւնն ալ կազմած է իր ֆուտբոլի խումբը որ կը փոխարինէ նախկին Բազրամեան խումբը: Ահաւասիկ վերջին տարիներուն լաւագոյն հայ ֆուտբոլիստներուն անունները:

Մանուէլ եւ Լեւոն Ալֆունեան, Արիս, Օննիկ, Աբրահամ, Յովհաննէս եւ Եղիշէ Հ.Մ.Մ.Մ. — էն: Իսկ Հ.Մ.Մ.էն — Ստեփան Օդնայան, Սամիկ Պէնլեան, Մարտիկ Ջաբարեան: Հոս կարժէ յիշել Թէ Մարտիկ Լիբանանի Թիւ 1 կէտ նշանակողը եղած է:

Պասքետբոլ — Այս խաղը Լիբանանի Թիւ 2 ժողովրդային խաղն է, եւ իր զագած — նախնիքներէ հասաւ 1959ին, երբ Լիբանան աշխարհի զօրաւորագոյն երկիրներու հեռ կը մրցեր: Լիբանանի պասքէթին Հ.Մ.Մ.Մ.ը տուաւ միջազգային խաղացողներ, շնորհիւ միջազգային մարզիչ Յակոբ Գատրեանի, ինչպէս Վարդգէս Ալահայտեան, Պարօ Սեդրակեան, Յակոբ Թիւթիւնճեան: Այս վերջինը տարիներով Լիբանանի Թիւ 1 խաղացողը մնաց, եւ ներկայիս կը գտնուի Զուիքերիա: Իսկ վերջին տարիներուն Հ.Ե.Մ.ի Անդրանիկ միութիւնն ալ կազմած է երիտասարդ պասքէթի խումբ մը որ մեծ յաջողութիւններ կը խոստանայ:

Գալով աշխիւներուն, Լիբանանի յոյսը եղած են Հ.Ե.Մ. եւ Հ.Մ.Մ.Մ. միութիւնները: Հ.Մ.Մ.Մ. 6 տարի եւ Հ.Ե.Մ. 3 տարի նուաճած են Լիբանանի ասոյեանութեան տիտղոսները: Եւ մինչեւ այսօր Լիբանանի ազգային խումբի հարիւրէն ինիսունը կը կազմեն հայ պարմանուհիները:

Փինկ-փոնկ — Այս մարզաճիւղին մէջ նորէն Լիբանանը կը ներկայացնեն հայերը: Արդարեւ Հ.Մ.Մ.Մ. եւ Հ.Ե.Մ. ունեցած են Լիբանանի զօրաւորագոյն փինկ — փոնկիստները, եւ 1963ին Փրակայի մէջ աշխարհի ասոյեանութեանց մասնակցող Լիբանանի խումբին 5-էն 4-ը հայ էին: Ահաւասիկ մեր միջազգային փինկ-փոնկիստներուն անունները: Վահագն Գովհաննէսեան, Սամուէլ Մաթոսեան, Շահէ Թիւթիւնճեան, Մարսէլ Պարսումեան, եւ Վարուժան Արզումանեան:

Աթլետիզմ — Այս մարզաճիւղին մէջ, վերջին մի քանի տարիներուն, Հ.Ե.Մ.ի Անդրանիկ միութիւնն է որ կը փայլի: Հոս կարժէ յիշել Թէ Լիբանանի մի քանի մրցանիշները կը պատկանին իր հայ աթլետ եւ աթլէթիստներուն, ինչպէս Ճոնի Սահակեան, Գոհարիկ եւ Սօսի Պաճաբեաններ եւ Թադուհի Մահտեսեան: Հ.Մ.Մ.Մ.ը ունի հին եւ մեծ մարզիկ մը յանձին Կարօ Գազանճեանին որ հիմա աւելի կը զբաղի մարզիչութեամբ:

Հեծելարշաւ— Լիբանանի հեծելարշաւն ալ տարին երով մնացած է հայ մարզիկներու գերակայութեան տակ: Արտարեւ Լիբանան ունեցած է 5 հատ շրջավազներ որոնք շահուած են Կարօ Մուրատեանի կողմէ: Այս մերջինս շուրջ 9 տարի պահած է Լիբանանի թիւ 1 հեծելանաւորդի տիտղոսը: Անցեալին Սեւանը, իսկ ներկայիս Հ.Մ.Մ.Մ.ը կը պահեն Լիբանանի առաջնութիւնները: Ահաւասիկ կարգ մը հայ միջազգային հեծելանաւորդներու անունները Սեւանէն, Կարօ Մուրատեան, Անդրանիկ Թաշճեան, Կարաիս Զաբլանճեան, Յովիկ Եուսուճեան, Ղազարոս Խաչիկեան, Անդրանիկ Մահտեսեան, Պօղոս Այվազեան (բոլորն ալ լքած են): Իսկ Հ.Մ.Մ.Մ.էն ժան նալչաբան, Յովհաննէս Ծատուրեան, Եղիա Յակոբեան (բոլորը լքած): Իսկ ներկայիս Հ.Մ.Մ.Մ.էն Ազատ Գալայճեան (Լիբանանի ախոյեան), Վարդգէս Ծատուրեան եւ Ժաք Նալչաբան լաւագոյն հայ հեծելանաւորներն են:

Թէնիս— Զրիստոնէական Զանից Միուրիւնը ունի Դէնիսմէն մը յանձին Պր. Ալէքս. Պեղճեանի որ Լիբանանի թիւ 8 ռաքէթը կրնանք յամարել:

Ծանրաբարձութիւն— Գէորգ Լէհմէճեան եղած է Լիբանանի միջին կշռի դարաւոր ախոյեանը: Ան պիտի ներկայացնէ Լիբանանը 1964ին Թոքիոյի խաղերուն:

Կռփամարտ— Այս մարզաճիւղին մէջ փայլած է Լիբանանցի մեծ կռփամարտիկ Հրանդ Ղազարեանը, որ տարին երով Լիբանանի ախոյեանութեան տիտղոսը պահած է:

Ըմբշամարտ— Իսկ վերջերս, Հայերս ունեցանք միջազգային ըմբշամարտիկ մը յանձին Տիգրան Նազիրեանի որ Լիբանանի 1964ի պաշտօնական ախոյեանն է: Լիբանանցի հարիւրաւոր ըմբշամարտիկներուն մէջէն ոչ մէկը մինչեւ այսօր համարձակած է իր հետ մրցում ունենալ հակառակ որ ան ամէն օր ասպարէզ կը կարոայ իրենց:

Իբր վերջաբան մը հաստատեմ Դէ մեր հայ մարզական միուրիւնները իրենց կարելին ըրած են մեր սիրելի Լիբանանին պատիւին համար, եւ անոնց արժանի են ամէն զնահատանքի եւ քաջալերանքի:

Ճորճ Յակոբ Այնիլեան

Սբ Մնունդի առթիւ խումբ մը Ջանիցականներ Հալէպ մեկնեցան ընդառաջելով Բեթէ եկեղեցւոյ Ջանիցին հրաւերին:

Հալէպի մէջ տեղի ունեցան հոգեւոր անտարանչական եւ ընկերային հանդիպումներ քոյր Ջանիցականներու հետ: Համոզուած ենք որսոյն հանդիպումները սերտացուցին մեր փոխ յարաբերութիւնները եւ ստարեցին եղբայրական գործակցութեանց եզրի մը ստեղծումին:

Այս առթիւ մեր սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք հանդէպ Բեթէ Ջանիցին եւ վարիչ պատասխանատու պատուելիին, եւ Սարամազեանին: Նաեւ շնորհակալութեան խօսք ունինք հանդէպ Հալէպի քոյր Ջանիցականներուն իրենց ցուցադրած ջերմ ընդունելութեան համար: Կը յուսանք որ այս ձեռնարկը, Թէեւ առաջին իր տեսակին մէջ, պիտի չըլլայ վերջինը:

Յունուարին առաջին շաբաթը եղաւ եռուն գործունէութեանց շրջան մը: Սաշորդաբար ունեցանք Սոմվառ պաշտամունք մը, ընկերային հաւաքոյթ մը եւ երգեցողութիւն (գարօլինկ) Սբ Մնունդի առթիւ:

Սոմվառ պաշտամունքին իրենց մասնակցութիւնը բերին քաղաքիս քոյր շանիցները: Սբ մնունդի նախօրեակին տեղի ունեցող այս երաժշտային երեկոն ստեղծեց ջերմ մթնոլորտ մը:

Ընկերային հաւաքոյթ-ճաշկերոյթը ընկերային յանձնախումբին յաջող ձեռնարկներէն մին հանդիսացաւ: Տեղի ունեցան խաղեր եւ անակնկալներ, նաեւ բաժնուեցան կաղանդչէքներ Դեկտեմբեր եւ Յունուար ամիսներուն ընթացքին ծնած Ջանիցականներուն:

Սբ Մնունդի գիշերը խումբ մը Ջանիցականներէ կազմուած երգչախումբ մը այցելեց եկեղեցիին ընտանիքները ամետեւով փրկիչին Մնունդը:

Աւետարանչականը այս տարի եւս ցոյց տուաւ եռուն գործունէութիւն մը: Աւետարանչական արշաւներ տեղի ունեցան ղէպի Աչազուրկներու հաստատութիւնը, Հայ Մերանոցը եւ Ազունիէի բուժարանը:

Աւետարանչականի նախաձեռնութեամբ հրատարակուեցաւ Հոգեւոր Թերթիկ մը:

Փետրուարին տեղի ունեցաւ Ջանից շաբաթը յարակից այլազան գործունէութիւններով, որոնց կարգին կարելի է նշել վեճաբանական դասախօսական, մարզական եւ ընկերային հանդիպումներ, Ջանից շաբաթուան եզրափակիչ գործունէութիւնը եղաւ քաղաքիս Ջանիցներու համահաւաքը Մարաշի եկեղեցիին մէջ:

Մարզական Յանձնախումբը ցոյց տուաւ զգալի գործունէութիւն մը: Մարզականի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուեցաւ Պասքէթ Պօլի մրցաշարք մը մասնակցութեամբ Միսիթարեան եւ Կենաց Երկրորդական վարժարաններու, Հայ Աւետ Գոլէճի, Էշրէֆիէի Ջանիցին նաեւ քաղաքի պատանեաց եւ Ջանից խումբերուն Ա եկեղեցւոյ Ջանիցի նորակազմ խումբը տարաւ յաղթանակը Նօք-Աութի այս մրցաշարքին, իսկ Երկրորդութիւնը վիճակուեցաւ Կենց Երկրորդական վարժարանին: Յաղթական զոյգ խումբերը ստացան բաժակներ տրամադրուած Ջանիցիս կողմէ:

Ջանից երկրորդ համահաւաքը տեղի ունեցաւ Այնճարի մէջ, մասնակցութեամբ քաղաքիս քոյր Ջանիցականներուն եւ Այնճարի Ջանիցին:

Տարւոյ ընթացքին կանոնաւորաբար տեղի ունեցան Սբ Գիրքի սերտողութիւններ երիտասարդաց սրահին մէջ, առաջնորդութեամբ Պր Պ Տարազեանի:

Ջանից Սրահը բաց էր Ջանիցականներու համար կանոնաւորապէս ամէն օր բացի Կիրակիներէն Կ Ե Ծ-10 ի միջեւ:

Պողարեան Գրիգոր

Մի ՀԱՆԱՏԱՔ

Եթէ ըսեն Թէ Պարգեւ Տարազեան ազատ ժամանակ ունի մի հաւատաք:

Եթէ ըսեն Թէ Հայ Աւետ համայնքը քաղաքականութեամբ եւ ընտրութիւններով չի հետաքրքրուիր, մի հաւատաք:

Եթէ ըսեն Թէ Տոթթոր Մկրտիչ որոշած է ամուրի մնալ, չըլլայ Թէ հաւատաք:

Բայց եթէ լսէի Թէ Ջանից Սրահը էր ԳՕՆՏԻՇԸՆ մը նուիրող ազնիւ նուիրատու մը կը փնտռէ, հաւատացէք:

Եթէ լսէք թէ Ջանից Գործադիր Մարմնի նոր կազմը զօրաւոր եւ առողջ է, մի հաւատաք:

Եթէ լսէք թէ Արա Թիւթեան պիտի լինի, Վէսբա, կամ Լամպրէթիա մը պիտի գնէ կամ օէօ-սթօփով Եւրոպա պիտի պտտի մի հաւատաք:

Եթէ լսէք թէ Գոգո Սատրապեան խռիկներու տիրացած է շուտով հաւատացէք:

Եթէ լսէք թէ Հրայր Կարապետեան գրաւոր մը մէկ շաբաթ առջնունէ սկսած է սորվելու եւ ալ պէտք չունի գրաւորի գիշերը, ցերեկեւու, մի հաւատաք:

Եթէ լսէի թէ Արթը Սալիպեան հաւանութիւն տուած է նուագելու եւ նուագած է իր ջութակով, բնաւ մի հաւատաք:

Եթէ Մորիս Կիւլէսէրեան ըսէ թէ ղպրոցի 10րդ թէննիս խաղացողն էր եւ ասոր համար ալ իրեն 150 ոսկինոց ըաքէթ մը նուիրած էին, մի հաւատաք:

Եթէ ըսեն թէ Հրայր Ահարոնեան իրեն տրուած գործ մը կատարած է կամ պատասխանատուութեան զգացումը զգացած է, մի հաւատաք:

Ա Թ Մ Պ

ՆՇԱՆԱԽՈՐ ՄԱՐԴՈՑ ՆՇԱՆԱԽՈՐ ԽՕՍՔԵՐԸ

„Կուգեմ Ջանից գանձվ ասանկ հաստատ հիմերու վրայ կենայ: Գոնէ մի քանի հազար որկի ունենալու է ղրամափան մէջ:„

Գանձապահ Ժիւլպէռ Մէնէշեան

„Վազ անցէք, ասոնց տունը ԳԱՐՕԼինկի երթալ յարմար չէ տակաւին նոր ամուսնացած են:„

Հրայր Կարապետեան

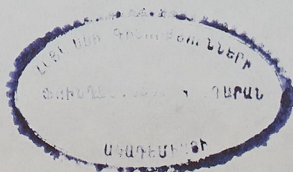
„Միացեալ Նահանգներ կերթան գէպի անդունդո: Շատ շատ 25 տարի ու անոնք ալ վերջացած են: Բարոյական ու հոգեւոր այս անկումը ուրիշ տեղ չկրնար տանիլ:„

Մանասէ Շնորհօքեան

„Քջակի մատուռը աւելի լուսաւորելու է: Կիշերով աւելի նայթ-Գլապի կը նմանի քան թէ եկեղեցւոյ:„

Տիք Նազս

Հաւաքեց Արա Թիւթեան

[504]

7/17

Mr
Levon Hovhannessian